РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

18 декември 2008 година *

По дело C-384/07

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Verwaltungsgerichtshof (Австрия) с акт от 31 юли 2007 г., постъпил в Съда на 13 август 2007 г., в рамките на производство по дело

Wienstrom GmbH

срещу

Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н C. W. A. Timmermans, председател на състав, г-н J.-C. Bonichot, г-н J. Makarczyk, г-н L. Bay Larsen (докладчик) и г-жа C. Toader, съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н J. Mazák,
секретар: г-жа K. Sztranc-Sławiczek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 23 октомври 2008 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Wienstrom GmbH, от г-н H. R. Laurer, Rechtsanwalt,

— за австрийското правителство, от г-жа C. Pesendorfer, в качеството на представител,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н K. Gross и г-н B. Martenczuk, в качеството на представители,

— за Наздорния орган на ЕАСТ, от г-н B. Alterskjær и г-н N. Fenger, както и от г-жа L. Young, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 88, параграф 3, последно изречение ЕО.

2 Запитването е отправено в рамките на правен спор между Wienstrom GmbH (наричано по-нататък „Wienstrom“) и Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit (федерален министър на икономиката и труда, наричан по-нататък „ответния държавен орган“) по повод размера на помощите, които трябва да бъдат предоставени на Wienstrom по силата на Закона за зелената електроенергия (Ökostromgesetz, наричан по-нататък „ÖG“)

Правна уредба

Мярката за помощ

3 ÖG регламентира насърчаването на централите за комбинирано производство на енергия в Австрия.

4 Неговата първа редакция (BGBl. I, 149/2002, наричана по-нататък „стар ÖG“) влиза в сила на 1 януари 2003 г. На 2 октомври 2006 г. тя е заменена с нова редакция (BGBl. I, 105/2006, наричана по-нататък „нов ÖG“).

5 За да се насърчи производството на електроенергия от централите за комбинирано производство на енергия, е предвидено възстановяване на необходимите за поддържане на експлоатацията на предприятието разходи при определени условия. За 2003 г. и 2004 г. размерът на финансовото насърчаване е ограничен от стария ÖG до 1,5% цента на kWh електроенергия, произведена при комбинирано производство на енергия. От 2005 г. този размер се определя въз основа на съответните разпоредби на стария ÖG от ответния държавен орган, който може да го промени след приключване на проверката му.

6 През разглежданите в главното производство години помощта е финансирана посредством еднакво допълнително плащане върху количеството електроенергия, доставено на крайните потребители, независимо от реално консумираната от тях енергия, получена от комбинирано производство. Това допълнително плащане се предава на Energie Control GmbH, публичноправна организация, отговаряща за изплащането на финансовото насърчаване на централите за комбинирано производство на енергия.

7 § 30d) от новия ÖG въвежда изменение на мярката за помощ, което има обратно действие.

8 Той предвижда, че за времето между 1 януари 2003 г. и 31 декември 2006 г. електроразпределителните дружества, които внасят така наречената „зелена“ или получена от комбинирано производство електроенергия и я продават на национални крайни потребители, както и крайните потребители, които внасят същия вид електроенергия за свое собствено потребление, имат право да искат възстановяване на размера на помощта за електроенергията, произведена от

малки водноелектрически централи, или за всеки друг вид зелена електроенергия, или за възстановяване на допълнителното плащане за електроенергията, получена при комбинирано производство на енергия.

Решението на Комисията

9 След размяна на писма с австрийските власти през 2003 г. Комисията на Европейските общности регистрира под номер NN 162/B/2003 мерките относно централите за комбинирано производство на енергия като помощи, за които не е отправено уведомление. Република Австрия уведомява Комисията за предвидените в новия ÖG изменения. Това уведомление е регистрирано под номер N 317/B/2006

10 С решение от 4 юли 2006 г. (C(2006) 2964 окончателен, ОВ C 221, стр. 9, наричано по-нататък „решение на Комисията“) Комисията решава да не повдига възражения. Тя счита, че помощите, отговарящи на Насоките на Общността относно използването на държавна помощ за опазването на околната среда (ОВ C 37, 2001 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 251), са съвместими с общия пазар по силата на член 87, параграф 3, буква в) ЕО. Тя счита, че направеното с новия ÖG изменение е подходящо средство за неутрализиране на евентуалните по-неблагоприятни последици върху внасяната електроенергия.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

11 Wienstrom експлоатира няколко централи за комбинирано производство на енергия във Виена. По силата на ÖG то се ползва от финансовото насърчаване.

12 То оспорва две решения на ответния държавен орган с дати съответно 11 октомври 2004 г. (наричано по-нататък „първото оспорвано решение“) и 7 декември 2006 г. (наричано по-нататък „второто оспорвано решение“).

13 Първото оспорвано решение определя на 37 335 602,20 EUR сумата на финансовото насърчаване, предоставено на Wienstrom за три централи за комбинирано производство на енергия. Тъй като авансово са били платени 44 551 514,75 EUR, това решение предполага възстановяване от страна на това дружество на разликата, т.е. на сумата от 7 215 912,55 EUR.

14 Второто оспорвано решение се отнася до финансовото подпомагане, предоставено на Wienstrom за 2005 г., за една модернизирана централа за комбинирано производство на енергия. То е предхождано от решение от 8 март 2006 г., което определя временно размера на предоставеното финансово насърчаване и въз основа на което на 14 март 2006 г. е извършено авансово плащане на сумата 5 408 159 EUR. С второто оспорвано решение окончателният размер на предоставеното финансово подпомагане е определен на 5 688 703,47 EUR и е

разпоредено плащането на остатъка от 280 544,47 EUR, като се взима предвид платеният вече аванс. Wienstrom поддържа, че дължимият размер възлиза на 8 487 228,00 EUR.

15 Препращащата юрисдикция смята, че решението на Комисията се отнася само до новия ÖG и че не е било прието нито едно изрично отрицателно решение по отношение на стария ÖG.

16 Тя отбелязва, че първото оспорвано решение представлява привеждане в действие на помощта, предхождаща решението на Комисията.

17 Тя смята, че второто оспорвано решение, прието след решението на Комисията, спада към привеждането в действие на мярката за помощ, но че това привеждане в действие е започнало преди това, с влизането в сила на стария ÖG, в рамките на който Република Австрия поемала задължение да изплати въпросното финансово насърчаване за 2005 г.

18 Препращащата юрисдикция си задава въпроса какъв е обхватът, в спора с който е сезирана, на прогласената в член 88, параграф 3, последно изречение ЕО забрана за привеждане в действие на помощта, по-специално в светлината на Решение от 21 октомври 2003 г. по дело Van Calster и др. (C-261/01 и C-262/01, Recueil, стр. I-12249).

19 В този контекст тя решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Води ли прилагането на член 88, параграф 3, in fine, ЕО поради предвидената в него забрана за привеждане в действие на схема за държавна помощ до задължение за националната юрисдикция да откаже възможността да се ползват допълнителни помощи от получателя на помощ, който по силата на националното право по принцип има право на тях, независимо че, от една страна, Комисията е изразила съжаление за липсата на уведомление за помощта, но не е взела отрицателно решение по смисъла на член 4, параграф 2 или мярка по смисъла на член 14 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88 ЕО] (ОВ L 83, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41), и че, от друга страна, не е установено никакво нарушение на права на трети лица?

2) Представлява ли предвидената в член 88, параграф 3 ЕО забрана за привеждане в действие на схема за държавна помощ пречка за прилагането на разпоредба от национален закон, ако това прилагане се основава на нова редакция на този закон, чиято съвместимост с общия пазар Комисията е установила, независимо че, от една страна, разглежданата мярка за помощ се отнася до периоди, предхождащи тази нова редакция, и че измененията с решаващо значение за обявяването на съвместимостта не са приложими за този период, и че, от друга страна, не е установено никакво нарушение на права на трети лица?“

По преюдициалните въпроси

20 В самото начало следва да се отбележи,че решението на Комисията не се отнася само до новия ÖG. Това решение се отнася до двете редакции на ÖG, тъй като оценката на Комисията се отнася до ÖG, както е бил изменен към датата на нейното изследване. Всъщност в рубриката „Предмет“ на решението тя споменава изрично двете процедури NN 162/B/2003 и N 317/B/2006. Впрочем в точка 7 от него тя заявява, че описанието и оценката, които е направила, се основават както на нормите в сила от 1 януари 2003 г., така и на нормите,

приложими след влизането в сила на новия закон. Освен това известието в Официален вестник сочи 1 януари 2003 г. като начална дата на мярката за помощ, по отношение на която не е направено възражение.

21 Следва също да се отбележи, че спорът по главното производство има за предмет определянето на размера на реално дължимите по силата на разглежданата мярка за помощ помощи за двата посочени периода.

22 И накрая трябва да се отбележи, че независимо че двете оспорвани в главното производство решения, първото от които предхожда решението на Комисията, а второто го следва, двата зададени от препращащата юрисдикция въпроса се отнасят до едно и също правно положение, а именно това на привеждането в действие в двата случая на предхождащо положителното решение на Комисията. Действително второто оспорвано решение е било прието след решението на австрийските власти от 8 март 2006 г., което като определя временно размера на дължимата помощ и разпорежда плащането на аванс, представлява начало на прилагане на мярката за помощ, предхождащо решението на Комисията.

23 Уместно е с оглед на тези предварителни констатации и бележки двата преюдициални въпроса да бъдат разгледани заедно.

24 С тези въпроси препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали предвидената в член 88, параграф 3, последно изречение ЕО забрана за привеждане в действие на държавни помощи задължава националния съд при обстоятелства като тези в спора по главното производство да отхвърли искане на получател на държавни помощи относно техния размер, който се твърди, че е дължим за период, предхождащ решение на Комисията за обявяване съвместимостта на тези помощи с общия пазар.

25 В тази насока следва да се отбележи, че положително решение на Комисията слага край на забраната за предварително привеждане в действие.

26 Когато Комисията е надлежно уведомена за проект за помощ и не е приложен преди това решение, той може да бъде приложен, считано от приемането на това решение, включително, при необходимост, за предходен период, за който се отнася обявената за съвместима мярка.

27 Когато помощта е предоставена на получателя в нарушение на член 88, параграф 3, последно изречение ЕО, може да се наложи националният съд, по искане на друг икономически оператор, да се произнесе, дори след като Комисията е приела положително решение, относно валидността на действията по изпълнението и връщането на отпуснатото финансово подпомагане.

28 От Решението от 12 февруари 2008 г. по дело CELF и Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, Сборник, стр. I-469, точка 46, наричано по-нататък „решение CELF“), се установява, че в подобен случай общностното право […] задължава [националния съд] да разпореди мерките, които са подходящи, за да бъдат реално отстранени последиците от неправомерността. Все пак дори при липса на изключителни обстоятелства то не му налага задължение за цялостно възстановяване на неправомерната помощ.

29 В същия случай въз основа на общностното право националният съд трябва да разпореди на получателя на помощта плащането на лихвите за периода на неправомерност. В рамките на националното си право той може, при необходимост, да разпореди и възстановяването на неправомерната помощ, без това да засяга правото на държавата членка да я приведе отново в действие

в един следващ момент. На него може също да му се наложи да уважи искания за обезщетения за вреди, причинени поради неправомерния характер на помощта (Решение по дело CELF, точки 52 и 53).

30 По този начин се установява, че в хипотеза на неправомерно привеждане в действие на помощ, последвано от положително решение на Комисията, общностното право не забранява получателят на помощта, от една страна, да може да претендира изплащането за в бъдеще на дължимата помощ, и от друга страна, да може да задържи помощта, отпусната преди положителното решение, без това да влияе на последиците, до които води неправомерността на преждевременно изплатената помощ, при уточнените в Решението по дело CELF условия.

31 Следователно определящият критерий за възможността за получателя да получи за период, предхождащ положително решение, плащането на помощ или да задържи вече изплатена помощ, е установяването от страна на Комисията на съвместимостта на помощта с общия пазар.

32 При това положение общностното право не е пречка националният съд да се произнесе по спор като този по главното производство, по който страни са получател на помощ и националните власти и се оспорва размерът на дължимата помощ, а не нейното предоставяне по принцип.

33 Постановеното от националния съд решение слага край на оспорването, като доближава положението до това, което е изследвано в Решението по дело CELF, където е налице преждевременно приведена в действие и неоспорена по размер помощ.

34 Освен това то дава възможност за прилагане на изведените в посоченото решение принципи при тълкуването на член 88, параграф 3, последно изречение ЕО.

35 Този анализ не се оспорва от посоченото по-горе Решение по дело Van Calster и др., за обхвата на което се пита препращащата юрисдикция.

36 Това решение се отнася не до положението на получателя на помощта, а до това на икономическите оператори, задължени със задна дата да правят вноски, специално предназначени за финансиране на схема за помощ и считани впоследствие за неразделна част от тази схема. В делата по главното производство, по което е постановено посоченото решение, вноските са били събирани за предходна схема за помощ, обявена за несъвместима, преди положително решение на Комисията относно нова схема за помощ, заменяща първата и предвиждаща налагането на задължение за вноски със задна дата, както и компенсирането на същите с реално събраните, в изпълнение на предходната схема за помощ.

37 В решението си Съдът приема, че член 93, параграф 3 от Договора за ЕО (понастоящем член 88, параграф 3 ЕО) не допуска при обстоятелства като тези по главното производство събирането на вноски, наложени със задна дата, за период, предхождащ датата на положителното решение на Комисията.

38 Постъпвайки по този начин, той само приема, че от гледна точка на третите лица, на които е наложено финансово задължение преди положително решение на Комисията, единственото средство за защита срещу неправомерността на привеждането в действие на мярка за помощ е да се постигне връщане на събраното въз основа на посоченото задължение.

39 Ето защо на поставените въпроси следва да се отговори, че предвидената в член 88, параграф 3, последно изречение ЕО забрана за привеждане в действие на държавни помощи не задължава националния съд при обстоятелства като тези по главното производство да отхвърли искане на получател на държавни помощи във връзка с размера на същите, който би бил дължим за период, предхождащ решение на Комисията, с което се приема съвместимостта на посочените помощи с общия пазар.

По съдебните разноски

40 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Предвидената в член 88, параграф 3, последно изречение ЕО забрана за привеждане в действие на държавни помощи не задължава националния съд при обстоятелства като тези по главното производство да отхвърли искане на получател на държавни помощи във връзка с размера на същите, който би бил дължим за период, предхождащ решение на Комисията на Европейските общности, с което се приема съвместимостта на посочените помощи с общия пазар.

Подписи